

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی (گرایش: اندیشه های سیاسی)

عنوان پایان نامه:

چگونگی پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن (به مثابه یک هویت فرهنگی) در چارچوب وحدت ملی

نام دانشجو:

علی اکبر قجری

استاد راهنما:

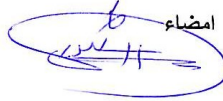

دکتر سیدعلیر ضاحسینی بهشتی

ماه و سال دانش آموختگی (دفاع):

اردیبهشت ۱۳۹۰

تائیدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم / آقای علاءالدین قجری
تحت عنوان هنگونگی یا سخگویی به مطالبات قوم ترکمن (به مثابه یک هویت فرهنگی) در چارچوب رحمت ملی
را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد
می کنند .

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	ابوالفضل کورس	استادیار	
۲- استاد مشاور			
۳- استاد ناظر	سید زینب ابراهیم	استادیار	
۴- استاد ناظر	سعد عظامی		
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی			

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آیین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه می باشد، باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب علی اکبر قجری دانشجوی رشته‌ی علوم سیاسی ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۶ مقطع کارشناسی ارشد دانشکده علوم انسانی متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه/ رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آیین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع به نام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله براساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم.»

امضا:
تاریخ:
۹۲

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) خود، مراتب راقبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته علوم سیاسی گرایش اندیشه های سیاسی است که در سال ۱۳۹۰ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر سیدعلیرضاحسینی بهشتی و مشاوره جناب آقای دکتر ابوالفضل شکوری از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب علی اکبر قجری دانشجوی رشته علوم سیاسی گرایش اندیشه های سیاسی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: علی اکبر قجری

تاریخ و امضا:

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی (گرایش: اندیشه های سیاسی)

عنوان پایان نامه:

چگونگی پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن (به مثابه یک هویت فرهنگی) در چارچوب وحدت ملی

نام دانشجو:

علی اکبر قجری

استاد راهنما:

دکتر سیدعلیر ضاحسینی بهشتی

استاد مشاور:

دکتر ابوالفضل شکوری

ماه و سال دانش آموختگی (دفاع):

اردیبهشت ۱۳۹۰

تقدیم به همسرم

به خاطر همه فداکاری هایش

تقدیم به فرزندانم

به امید آن که نور علم اندوزی هیچگاه در وجودشان خاموش نشود

تقدیم به همه آنان که در رشد و بالندگی علمی من نقش داشته اند

و

تقدیم به مردمان ترکمن صحرا

به خاطر صداقت، صمیمیت و نجابتشان

چکیده

جامعه ایران، یک جامعه چندفرهنگی-قومی است؛ جامعه ای است که گروههای انسانی ساکن در آن در چارچوب نظامهای ارزشی و شیوه های زیست اجتماعی گوناگون و سنتها و آداب و رسوم خاص قومی رشد نموده و در پرتو آن درکی متفاوت از مفهوم زندگی سعادت‌بخش پیدا کرده اند.

شکست راهبرد همانند سازی فرهنگی، اثبات ناکارآمدی سیاست تمرکزگرایی دولتی، رشد هویت خواهی نوین قومی متأثر از تحولات عصر جهانی شدن و اذعان اندیشمندان کشور به طردناپذیر بودن هویت‌های فرهنگی-قومی، در کنار عامل اساسی دیگری یعنی خواست تاریخی و سیاسی صریح جماعت‌های فرهنگی- قومی جامعه ایران مبنی بر لزوم به رسمیت شناختن هویت‌های متفاوت فرهنگی- قومی آنان و ضرورت پاسخگویی معقول و منطقی حاکمیت به مطالبات خاص برآمده از این تفاوتها، نشان می دهد که اتخاذ سیاستی نوین برای مدیریت سیاسی جامعه چندفرهنگی- قومی ایران امری ضروری است. سیاستی که بر پایه آن اولاً یکپارچگی ارضی و همبستگی ملی به شیوه ای درون جوش و ساختاری تأمین گردد. ثانیاً به موجب آن به توان به مطالبات خاص جماعت‌های فرهنگی- قومی در کنار توجه به حقوق عام شهروندی آنان پاسخ داد.

قوم ترکمن نیز یکی از جماعت‌های فرهنگی-قومی ایران است که حداقل در چهار شاخص عمده زبان، مذهب، تبار و فرهنگ قومی با اکثریت ایرانیان فارس زبان شیعه مذهب تفاوت داشته و بواسطه زیست اجتماعی در چارچوب نظام ارزشی خاص حاصل از این وجوه افتراق، از درکی متفاوت نسبت به مفهوم زندگی سعادت بار برخوردار شده است. البته این امر هرگز به معنای آن نیست که مردمان این قوم، خود را یافته جدا یافته ای از مردم ایران به حساب آورند. چرا که قوم ترکمن نیز در پرتو برخورداری از سرنوشت تاریخی مشترک با سایر مردم ایران، زیست اجتماعی در پرتو آموزه های دین اسلام و...، از هم پیوندی با سایر هموطنان ایرانی خود برخوردار بوده و بخشی اساسی از هویت جمعی خویش را از این طریق تعریف می نماید.

پایان نامه حاضر در صدد یافتن راهی برای چگونگی پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن در چارچوب وحدت ملی بوده و بر آن است که از طریق بازتعریف نقش، جایگاه و کارکردهای دولت ملی در قالب دولتی مردم سالار، متعارف و معقول و تعالی جو و برقراری نوعی نظام خودگردانی فرهنگی فارغ از سرزمین، می توان ضمن حفظ یکپارچگی کشور و تحکیم وحدت ملی، زمینه پاسخگویی به خواسته های عام شهروندی و مطالبات خاص فرهنگی این قوم را در کنار سایر جماعت‌های فرهنگی-قومی کشور فراهم نمود.

واژگان کلیدی: ایران، قوم ترکمن، وحدت ملی، خودگردانی فرهنگی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مقدمه و کلیات طرح تحقیق.....
۲	۱-۱- مقدمه.....
۷	۲-۱- کلیات طرح.....
۷	۱-۲-۱- طرح مساله.....
۱۱	۲-۲-۱- اهمیت مساله.....
۱۲	۳-۲-۱- سئوالات.....
۱۲	۴-۲-۱- فرضیه ها.....
۱۲	۵-۲-۱- پیشینه پژوهش.....
۱۶	۶-۲-۱- اهداف پژوهش.....
۱۶	۷-۲-۱- روش انجام تحقیق.....
۱۷	۸-۲-۱- جنبه نوآوری تحقیق.....
۱۸	۹-۲-۱- تعریف مفاهیم.....
۲۲	فصل دوم: مباحث نظری.....
۲۳	۱-۲- مقدمه.....

- ۲۵.....۲-۲-نظریه های تبیین بحران های قومی.....
- ۲۷.....۱-۲-۲-نظریه های جامعه شناختی.....
- ۲۷.....۱-۲-۲-نظریه هویت جویی.....
- ۲۸.....۲-۱-۲-نظریه تعصب و پیشداوری.....
- ۳۰.....۳-۱-۲-تئوری محرومیت نسبی.....
- ۳۱.....۴-۱-۲-نظریه چرخه محرومیت نسبی.....
- ۳۲.....۵-۱-۲-تئوری استعمار داخلی.....
- ۳۳.....۶-۱-۲-تئوری مبادله.....
- ۳۴.....۷-۱-۲-نظریه غصب موقعیت ها.....
- ۳۵.....۲-۲-نظریه های سیاسی.....
- ۳۶.....۱-۲-۲-تئوری عوامل ذهنی و عینی.....
- ۳۸.....۲-۲-۲-نظریه دولت؛ عامل بحران های قومی.....
- ۳۹.....۳-۲-۲-نظریه نمادگرایی.....
- ۴۰.....۴-۲-۲-تئوری هماهنگی گروهی.....
- ۴۱.....۵-۲-۲-نظریه ازل گرایی.....
- ۴۲.....۶-۲-۲-نظریه سازمان یافتگی قومی.....
- ۴۳.....۷-۲-۲-نظریه فشار فزاینده قومیت سیاسی شده.....

- ۴۴.....نظریه رقابت نخبگان.....۸-۲-۲-۲
- ۴۶.....تبیین نظری بحران قومی در ایران معاصر.....۳-۲
- ۵۱.....راهبردهای نظری سیاستگذاری قومی.....۴-۲
- ۵۲.....راهبردهماندسازی.....۱-۴-۲
- ۵۴.....هماندسازی داوطلبانه.....۱-۱-۴-۲
- ۵۷.....هماندسازی غیر داوطلبانه.....۲-۱-۴-۲
- ۵۸.....راهبرد تکثرگرایی.....۲-۴-۲
- ۶۰.....تکثرگرایی مساوات طلبانه.....۱-۲-۴-۲
- ۶۱.....تکثرگرایی غیر مساوات طلبانه.....۲-۲-۴-۲
- ۶۲.....راهبرد چندگانگی فرهنگی.....۳-۴-۲
- ۶۷.....راهبرد چندگانگی فرهنگی؛ زمینه های تاریخی والگوهای نظری.....۵-۲
- ۶۷.....زمینه های تاریخی.....۱-۵-۲
- ۶۹.....الگوهای نظری.....۲-۵-۲
- ۷۰.....دیدگاه جامعه گرایی.....۱-۲-۵-۲
- ۷۰.....مایکل ولزر.....۱-۱-۲-۵-۲
- ۷۲.....چارلز تیلور.....۲-۱-۲-۵-۲
- ۷۳.....السدیرمک اینتایر.....۳-۱-۲-۵-۲

- ۷۵.....۲-۵-۲- دیدگاه لیبرال ها.....
- ۷۶.....۲-۵-۲-۱- جان رالز.....
- ۷۸.....۲-۵-۲-۲- ویل کیملیکا.....
- ۸۲.....۲-۵-۲-۳- جوزف رز.....
- ۸۴..... فصل سوم: ایران؛ جامعه ای چند فرهنگی - قومی
- ۸۵.....۳-۱- مقدمه.....
- ۸۹.....۳-۲- واقعیت تاریخی.....
- ۹۴.....۳-۳- واقعیت ژئوپلتیک.....
- ۹۵.....۳-۳-۱- ساختار فضایی - جغرافیایی ملت ایران.....
- ۹۸.....۳-۳-۲- همپوشی یا عدم تجانس حاشیه و مرکز در ایران.....
- ۱۰۵.....۳-۴- ترکمن ها؛ تاریخ، اجتماع و فرهنگ.....
- ۱۰۵.....۳-۴-۱- ترکمن ها؛ فراز و فرودها در بستر تاریخ.....
- ۱۱۶.....۳-۴-۲- ترکمن ها؛ پراکندگی جغرافیایی و ساختار ایلی.....
- ۱۱۶.....۳-۴-۲-۱- پراکندگی جغرافیایی.....
- ۱۱۷.....۳-۴-۲-۲- ساختار ایلی.....
- ۱۲۲.....۳-۴-۳- ترکمن ها؛ شیوه زیست اجتماعی و فرهنگی.....
- ۱۲۲.....۳-۴-۳-۱- زبان و ادبیات.....

۱۳۰.....مذهب ۲-۳-۴-۲

۱۳۳.....موسیقی ۳-۳-۴-۲

۱۳۷.....ذکر خنجر ۴-۳-۴-۲

۱۳۸.....اسب و سوارکاری ۵-۳-۴-۲

۱۴۲.....قالی و قالی بافی ۶-۳-۴-۲

فصل چهارم: سیاست قومی دولت در ایران معاصر و تاثیر آن بر رفتار سیاسی قوم ترکمن..... ۱۴۷

۱۴۸.....مقدمه ۱-۴

۱۵۰.....سیاست قومی دولت در ایران معاصر ۲-۴

۱۵۱.....عصر حاکمیت پهلوی ۱-۲-۴

۱۵۲.....دوره پهلوی اول ۱-۱-۲-۴

۱۵۶.....دوره پهلوی دوم ۲-۱-۲-۴

۱۵۷.....دوره نخست حاکمیت پهلوی دوم ۱-۲-۱-۲-۴

۱۶۰.....دوره تثبیت حاکمیت پهلوی دوم ۲-۲-۱-۲-۴

۱۶۴.....عصر حاکمیت جمهوری اسلامی ۲-۲-۴

۱۶۴.....دوره وضعیت انقلابی ۱-۲-۲-۴

۱۶۸.....دوره جنگ تحمیلی ۲-۲-۲-۴

۱۷۰.....دوره سازندگی ۳-۲-۲-۴

- ۱۷۳.....دوره اصلاحات.....۴-۲-۲-۴
- ۱۷۷.....تأثیر سیاست قومی دولت معاصر در ایران بر رفتار سیاسی قوم ترکمن.....۳-۴
- ۱۸۰.....قبل از انقلاب اسلامی.....۱-۳-۴
- ۱۸۰.....دوره حاکمیت پهلوی اول.....۱-۱-۳-۴
- ۱۸۲.....دوره فضای باز سیاسی.....۲-۱-۳-۴
- ۱۸۳.....دوره تثبیت حاکمیت پهلوی دوم.....۳-۱-۳-۴
- ۱۹۳.....بعد از انقلاب اسلامی.....۲-۳-۴
- ۱۹۳.....دوره وضعیت انقلابی.....۱-۲-۳-۴
- ۱۹۷.....دوره جنگ تحمیلی.....۲-۲-۳-۴
- ۲۰۰.....دوره سازندگی.....۳-۲-۳-۴
- ۲۰۶.....دوره اصلاحات.....۴-۲-۳-۴
- ۲۱۴.....تأثیر فرایند جهانی شدن بر مناسبات دولت مرکزی ایران و قوم ترکمن.....۴-۴
- ۲۲۹.....فصل پنجم: الگوی پیشنهادی سیاستگذاری قومی در ایران.....
- ۲۳۰.....مقدمه.....۱-۵
- ۲۳۲.....مروری بر پیامدهای سیاست قومی دولت در ایران معاصر.....۲-۵
- ۲۳۸.....الگوی پیشنهادی سیاستگذاری قومی در ایران.....۳-۵

- ۲۳۹.....اصول ۱-۳-۵
- ۲۳۹.....اصل شهروندی عام ۱-۱-۳-۵
- ۲۴۲.....اصل احترام به تفاوت ها ۲-۱-۳-۵
- ۲۴۳.....اصل مدارا ۳-۱-۳-۵
- ۲۴۶.....اصل میانه روی و اعتدال ۴-۱-۳-۵
- ۲۴۹.....خط مشی ها ۲-۳-۵
- ۲۴۹.....تعهد و پابندی به وحدت ملی ۱-۲-۳-۵
- ۲۵۲.....فراهم کردن امکان گفتگو ۲-۲-۳-۵
- ۲۵۶.....بهره گیری از فرصت تکثر فرهنگی - قومی ۳-۲-۳-۵
- ۲۶۰.....ساز و کارها ۳-۳-۵
- ۲۶۱.....باز تعریف جایگاه، نقش و کارکردهای دولت ملی ۱-۳-۳-۵
- ۲۶۵.....خودگردانی فرهنگی فارغ از سرزمین ۲-۳-۳-۵
- ۲۷۰.....ارزیابی و نتایج تحقیق
- ۲۹۰.....فهرست منابع

چکیده انگلیسی

فصل اول

مقدمه و کلیات طرح تحقیق

۱- مقدمه

پایان نامه حاضر در صدد یافتن راهی برای چگونگی پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن در چارچوب وحدت ملی است. فرضیه محوری این تحقیق آن است که از طریق برقراری نوعی نظام خودگردانی فرهنگی می توان ضمن حفظ یکپارچگی کشور و تحکیم وحدت ملی، زمینه پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن را فراهم نمود.

در این نوشتار، پس از پرداختن به کلیات طرح تحقیق در فصل دوم؛ به منظور آشنایی با ادبیات موضوع، به برخی از مهم ترین تئوری ها و نظریه هایی که به توصیف و تحلیل علل وقوع بحران های قومی پرداخته اند، اشاره خواهیم نمود. سپس با بهره گیری از این نظریه ها و تئوری ها، در صدد ارائه تبیینی دقیق و جامع از ریشه ها و علل بروز بحران قومی در جامعه چند فرهنگی- قومی ایران معاصر از طریق کار بست یک نظریه ترکیبی برخوردار خواهیم آمد. از آن جاکه یکی از مسائل اساسی در جوامع چند قومی- فرهنگی همچون ایران، چگونگی و نحوه تنظیم تعاملات، مناسبات و روابط دولت با گروه های قومی است؛ لذا در این فصل، موضوع سیاستگذاری قومی دولت ها و راهبردهای نظری که این سیاستگذاری ها از آن ها پیروی می کنند، نیز مورد توجه قرار خواهد گرفت. همچنین با توجه به این که به زعم نگارنده سطور، از میان سه راهبرد نظری ارائه شده برای تدوین سیاستگذاری قومی، راهبرد چندگانگی فرهنگی از کارآمدی بیشتری برای مدیریت سیاسی جامعه چند فرهنگی- قومی ایران برخوردار است؛ از این رو در مبحث پایانی این

فصل، تلاش خواهد شد ضمن توضیح زمینه های تاریخی و فلسفی طرح راهبرد چندگانگی فرهنگی، الگوهای سیاست گذاری قومی که در چارچوب این راهبرد از سوی برخی اندیشمندان و نظریه پردازان مطرح شده و عمدتاً ناظر بر گونه های مختلفی از نظام خودگردانی فرهنگی است؛ راتیبین و مورد تحلیل قرار دهیم.

در فصل سوم، برای درک بهتر و تبیین دقیق تر ناهمگونی قومی و تفاوت های زبانی، مذهبی و فرهنگی در درون جامعه پیچیده و چند فرهنگی - قومی ایران؛ ابتدا با هدف اثبات این که چند فرهنگی - قومی بودن جامعه ایران، یک واقعیت تاریخی است به تبیین اجمالی چگونگی ورود اختلاط و امتزاج تاریخی گروه های انسانی مختلف ساکن در ایران خواهیم پرداخت. سپس در مبحث دوم تصویری کلی از نحوه پراکنش جغرافیایی اقوام در مناطق مختلف کشور و تبیین میزان همپوشانی و تجانس عناصر و مؤلفه های هویت بخش این اقوام با یکدیگر و همچنین سطح و عمق گسیختگی و میزان عدم تجانس عناصر و مؤلفه های هویت بخش این اقوام نسبت به یکدیگر ارائه خواهیم نمود. از آن جا که یکی از متغیرهای اصلی این پایان نامه قوم ترکمن می باشد؛ لذا در مبحث سوم از این فصل تلاش خواهد شد به تبیین چگونگی ورود اختلاط و امتزاج تاریخی مردمان این قوم با ملت ایران، گستره جغرافیایی ایلات و طوایف ترکمن در درون و بیرون از مرزهای ایران و میزان همپوشانی و تجانس و یا سطح و عمق گسیختگی و میزان عدم تجانس عناصر و مؤلفه های هویت بخش مردمان این قوم با اکثریت ایرانیان فارس زبان شیعه مذهب بپردازیم. این امر کمکی می کند وجود تکثر فرهنگی و ناهمگونی قومی در درون جامعه ایران را به عنوان یک واقعیت تاریخی و ژئوپولیتیک، به نحوی ملموس تر و عینی تر مورد بازنمایی قرار دهیم.

در فصل چهارم، با توجه به راهبردهای نظری ارائه شده در زمینه سیاست قومی دولت های مدرن، نخست سیاست های قومی دولت های معاصر در ایران را مورد مطالعه قرار داده و سپس به تاثیر این سیاست ها بر رفتار سیاسی قوم ترکمن می پردازیم. برای این منظور، در مبحث اول سیاست های قومی دولت

مدرن در ایران راطی قرن حاضر (از ابتدای شکل گیری و استقرار آن در عصر پهلوی اول تا کنون) به تفصیل مورد کنکاش و ارزیابی نقادانه قرار خواهیم داد. هدف از این امر، دریافت و ارائه تصویری واقع بینانه از اهداف و رویکردهای سیاسی و ایدئولوژیک دولت های حاکم بر ایران در مقاطع مختلف تاریخ معاصر، آشنایی با الگوها و راهبردهای نظری به کار گرفته شده از سوی این دولت ها در زمینه سیاستگذاری قومی، شیوه های اعمال و پیاده سازی این راهبردها در درون جامعه ایران و نتایج و پیامدهای اتخاذ و درپیش گرفتن سیاست های قومی مورد بحث بر روند همبستگی ملی، انسجام اجتماعی و وحدت ملی در جامعه چند فرهنگی - قومی ایران می باشد. در مبحث دوم نیز تلاش خواهد شد در سایه توجه به رویکردهای سیاسی و ایدئولوژیک دولت های حاکم بر ایران در مقاطع مختلف تاریخ معاصر و نوع سیاستگذاری های قومی این دولت ها؛ اولاً روندها، شیوه ها و چگونگی اعمال سیاست های قومی مورد نظر از سوی این دولت ها در منطقه ترکمن صحرا تبیین گردد. ثانیاً رفتار سیاسی قوم ترکمن در مواجهه با سیاست های قومی در پیش گرفته شده از سوی دولت های حاکم مورد ارزیابی و واکاوی قرار گیرد. در این راستا از آن جاکه نقش اصلی و تعیین کننده در جهت گیری های سیاسی و اجتماعی مردمان قوم ترکمن در قبال سیاست های دولت مرکزی از جمله در زمینه مسائل قومی همواره به عهده نخبگان قومی بوده است، لذا تا کید این نوشتار عمدتاً بر روی بررسی کنش ها و واکنش های سیاسی متقابل میان آن ها با دولت های حاکم بر ایران در مقاطع مختلف تاریخ معاصر استوار است. ثالثاً پیامدها و تاثیرات این کنش ها و واکنش های سیاسی متقابل میان دولت مرکزی و نخبگان قومی ترکمن بر دو مقوله محوری هویت یابی ملی - ایرانی و هویت جوئی قومی ترکمن ها تبیین گردد. رابعاً نحوه ایفای نقش و تاثیرگذاری نیروها و فرایندهای بین المللی بر این کنش میان دولت مرکزی ایران و نخبگان سیاسی قوم ترکمن و پیامدهای حاصل از آن مورد تحلیل واقع شود.

در این راستا توجه به اهمیت فرایند جهانی شدن بویژه در بعد فرهنگی و تأثیرات شگرف آن بر روند هویت خواهی نوین قومی در کشورهای چند فرهنگی-قومی همچون ایران، در مبحث سوم از این فصل، تلاش خواهد شد تا تأییراتی که فرایند جهانی شدن و سویه های مختلف سیاسی و فرهنگی آن همچون فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ظهور چندین کشور مستقل در آسیای میانه، بسط و گسترش جهان شمول اندیشه های حقوق بشری و دموکراسی خواهی، گسترش تکنولوژی های ارتباطاتی و بهره گیری از فضای مجازی، افزایش ارتباطات فرهنگی بین المللی و... بر روند خود آگاهی و هویت جویی نوین قومی ترکمن ها داشته و پیامدهای حاصل از این امر مورد ارزیابی و واکاوی قرار گیرد.

در فصل پنجم نیز، ضمن مروری کوتاه و انتقادی بر پیامدهای حاصل از اعمال سیاست های قومی مبتنی بر تلفیقی از راهبردهای همانند سازی فرهنگی داوطلبانه و غیر داوطلبانه در ایران معاصر، بر ضرورت اتخاذ سیاستی نوین برای مدیریت راهبردی تکثر و تعدد فرهنگی- قومی کشور تاکید و در این راستا، راهبرد چند گانگی فرهنگی به مثابه الگوی مناسب سیاست گذاری قومی در ایران پیشنهاد و مباحث مربوطه در چارچوب سه حوزه کلی اصول، خط مشی ها و ساز و کارها ارائه خواهد شد. از آن جا که موضوع پایان نامه حاضر "چگونگی پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن در چارچوب وحدت ملی" بوده و فرضیه پایان نامه نیز بر این پیش فرض قرار گرفته است که "با برقراری نوعی نظام خودگردانی فرهنگی می توان ضمن حفظ یکپارچگی کشور و تحکیم وحدت ملی، زمینه پاسخگویی به مطالبات قوم ترکمن را فراهم نمود." لذا در این فصل سعی خواهد شد در حد توان و امکان و با اتکاب به یافته های تحقیق خود در فصول گذشته این پایان نامه (از جمله وقوف به فراز و فرودهای تاریخی این قوم در همزیستی با سایر ایرانیان، آشنایی با روند هویت یابی ملی- ایرانی آن ها در دوره معاصر، آگاهی از ویژگی ها و نمادهای بارز و برجسته فرهنگی- قومی ترکمن ها و شیوه زیست اجتماعی مردمان این قوم، ارزیابی تأثیرات تحولات سیاسی ایران در دوره معاصر بر هویت یابی قوم ترکمن ها و درک روند هویت یابی نوین

قومی ترکمن‌ها تحت تأثیر فرایند جهانی شدن)؛ به تبیین جایگاه، سهم و نقشی که قوم ترکمن می‌تواند در زمینه تدوین اصول و خط مشی‌های در نظر گرفته شده برای الگوی پیشنهادی سیاست‌گذاری قومی در ایران داشته باشد؛ پردازیم. همچنین تلاش خواهد شد در خلال این بحث‌ها، به مطالبات عام شهروندی و البته خواسته‌های برآمده از وجوه تفاوت‌های این قوم با سایر اقوام ایرانی نیز توجه نموده و راهی برای پاسخگویی معقول و منطقی به آن‌ها (با در نظر داشت یکی از متغیرهای اصلی این تحقیق یعنی حفظ وحدت ملی و یکپارچگی ارضی کشور) پیدا و ارائه نماییم. برای دستیابی به این مهم دوساز و کاراساسی یعنی بازتعریف نقش، جایگاه و کارکردهای دولت ملی در قالب دولتی مردم سالار، متعارف و معقول و تعالی جو و برقراری نوعی نظام خودگردانی فرهنگی فارغ از سرزمین پیشنهاد خواهد شد.

در پایان نیز به ارزیابی و جمع‌بندی مباحث و تبیین نتایج تحقیق خواهیم پرداخت.